

כ"ג בניסן תשע"ז, 19.4.2017

גיליון מס' 555

פרשת שמיי

טעות קטנה שהיא גדולה

מאת הרב יחיאל צור, בית רימון

וַיִּקְחוּ בְנֵי אֱהֲרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא אִישׁ מִחֶתְתּוֹ וַיִּתְּנוּ בָּהֶן אֵשׁ וַיִּשְׂימוּ עָלֶיהָ קִטְרֶת וַיִּקְרְבוּ לִפְנֵי ה' אֵשׁ זָרָה אֲשֶׁר לֹא צִוָּה אֹתָם (ויקרא י, א).

ביום חנוכת המשכן כולם מחכים לאש, שהרי משה הבטיח בשם ה': "וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה' תַּעֲשׂוּ וַיֵּרָא אֱלֹהִים כְּבוֹד ה'" (ט, ח). האש היא של השראת השכינה והעם מצפה לה כבר שמונה ימים, וכדברי רש"י על פי המדרש: "לפי שכל שבעת ימי המילואים, שהעמידו משה למשכן ושמם בו ופרקו בכל יום, לא שרתה בו שכינה, והיו ישראל נכלמים ואומרים למשה: משה רבנו, כל הטורח שטרחנו, שתשרה שכינה בינינו ונדע שנתכפר לנו עוון העגל. לכך אמר להם זה הדבר אשר ציוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה' (פסוק ו), אהרן אחי כדאי וחשוב ממני שע"י קרבנותיו ועבודתו תשרה שכינה בכם ותדעו שהמקום בחר בו".

נדב ואביהוא אינם מחכים לאש מן השמים, אלא ממהרים להביא משלהם, וכהסברו הנפלא של הרשב"ם: "קודם שיצא האש מלפני ה' כבר לקחו איש מחתתו להקטיר קטורת לפנים על מזבח הזהב... ונתנו בהן אש זרה אשר לא ציוה אותם משה ביום הזה, שאף על פי שבשאר ימים כתוב: ונתנו בני אהרן הכהן אש על המזבח, היום לא ציוה ולא רצה משה שיביאו אש של הדיוט, לפי שהיו מצפים לירידת אש גבוה, ולא טוב היום להביא אש זרה, כדי להתקדש שם שמים שידעו הכל כי אש בא מן השמים, כמו שאמר אליהו ואש לא תשימו, לפי שהיה רוצה לקדש שם שמים בירידת האש של מעלה".

לכאורה, צודקים נדב ואביהו, שהרי בכל יום האדם לא אמור לסמוך על האש שתרד מן השמים, אלא להביאה בעצמו, דבר זה נכון בכל יום אך לא ביום זה, יום שבו עם ישראל מצפה בכליון נפש לראות את ההוכחה הגדולה, את אותה עדות שה' סלח לעם ישראל על חטא העגל, ושכינתו תשרה שוב בתוכם. ניתן היה לומר שנדב ואביהו טעו טעות מצערת, אולם מאחורי אותה טעות עומדות עוד שתי בעיות:

א. מדוע לא התייעצו עם משה ואהרן לפני המעשה, בכך היו יכולים למנוע את הטרגדיה הנוראה. חז"ל אכן ממקדים את הבעיה בהסתכלותם אל הדור הקודם, זה שנדב ואביהו הפסיקו להיות עבורם מקור סמכות: "מלמד שהיו משה ואהרן הולכין תחלה ונדב ואביהו מהלכין אחריהן וכל ישראל אחריהן ואומרים מתי ב' זקנים הללו מתים ואנו נוהגין שררה על הציבור... אמר להם הקב"ה (משלי כז): אל תתהלל ביום מחר, הרבה סיחין מתו ונעשו עורותיהן שטוחין על גבי אמותיהן" (ויקרא רבה פרשה כ).

ב. מתוך המדרש הקודם אנו למדים גם על השקפה תורנית וחברתית ביחס למלכות ולכהונה - השלטון לא נועד לשרת את עצמו אלא את הציבור. אילו היו נדב ואביהו חושבים על צרכי הציבור ותחושותיו (המצפים לאש מן השמים) ולא על הצרכים של עצמם (אפילו הצרכים הרוחניים ביותר) – החטא היה נמנע.

משה ואהרן פועלים אחרת לגמרי: אהרן מקריב קורבנות עבור הציבור, ואף את הקרבן של עצמו מקדיש לכפרת העם: **”וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֶהֱרֹן קָרֵב אֶל הַמִּזְבֵּחַ וַעֲשֵׂה אֶת חֲטָאתְךָ וְאֶת עֲלֹתְךָ וְכַפֵּר בְּעֶדְךָ וּבְעֵד הָעָם וַעֲשֵׂה אֶת קִרְבָּן הָעָם וְכַפֵּר בְּעַדָם”**. הוא מסיים להקריב ומברך את העם, נכנס עם משה לאוהל מועד (עיין ברש"י) ושניהם יוצאים ושוב מברכים את העם: **”יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם”** (רש"י).

אמנם שתי הדרכים מוציאות את האש מלפני ה', אך התוצאות שונות בתכלית. בעקבות פעולות משה ואהרן נאמר: **”וַיֵּרָא כְבוֹד ה' אֶל כָּל הָעָם: וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי ה' וַתֹּאכַל עַל הַמִּזְבֵּחַ אֶת הָעֹלָה וְאֶת הַחֲלָבִים וַיֵּרָא כָּל הָעָם וַיִּזְנוּ וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם”**, ואילו ביחס למעשי נדב ואביהו נאמר: **”וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי ה' וַתֹּאכַל אוֹתָם וַיָּמָתוּ לִפְנֵי ה'”**.

הרב יחיאל צור, רב קהילת בית רימון, נשוי לשושני ואב לשבעה.

עוסק בחינוך.

דף פרשת שבוע של הקיבוץ הדתי מופיע באתר הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il
כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il
ולרשום [subscribe](#) בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב [unsubscribe](#) בשורת הנושא.
תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il